

Модуль 3
Тема 3

ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТА КОДИФІКАЦІЇ АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

© Олександр Бондар, 2021

Джерела аграрного права – уніфіковані та диференційовані нормативно-правові акти органів державної влади, органів місцевого самоврядування, а також акти сільськогосподарських підприємств, норми яких регулюють аграрні відносини.

Соціально-економічні

В ідеальному розумінні

Формально-юридичні

Особливості джерел аграрного права

- відсутність єдиного кодифікованого спеціалізованого нормативного акту (Аграрного кодексу);
- зростання ролі законів України в регулюванні аграрних відносин;
- значимість локальних актів сільськогосподарських підприємств;
- значна питома вага рекомендаційних правових норм, на підставі яких формується самостійна підсистема локальних правових актів;
- використання правових норм інших галузей права, які одночасно включаються й до норм аграрного права;
- зростання ролі міжнародних норм права.

Кодифікація

- це спосіб упорядкування законодавства, забезпечення його системності та узгодженості; одна з форм систематизації законодавства, в процесі якої до проекту створюваного акта включаються чинні норми і нові норми, які вносять зміни в регулювання певної сфери суспільних відносин;
- є ключовою ланкою вдосконалення механізму правового регулювання, адже «саме кодифікація законодавства, в тому числі й аграрного, забезпечує високу сутність його удосконалення, сприяє його вивченню та застосуванню.

У сучасній аграрно-правовій науці висловлено та аргументовано різні наукові позиції з приводу форми майбутнього кодифікаційного акта аграрного законодавства України:

- Найпоширенішою є думка щодо необхідності розробки та прийняття **Аграрного кодексу України**. Вперше В.В. Янчуком було визначено предмет, об'єкт правового регулювання такого акта тощо. Автором також запропоновано структуру Аграрного кодексу, що мало позитивне значення для подальшої правотворчої практики. На сьогодні доцільність саме такої форми кодифікаційного акта аграрного законодавства обґрунтовується більшістю вчених-юристів України: В.П. Жушманом, В.В. Носіком, Т.О. Коваленко, В.І. Семчиком, А.М. Статівкою, В.Ю. Уркевичем та іншими науковцями.

- Поряд із цим існує ідея кодифікації аграрного законодавства шляхом прийняття **Основ аграрного законодавства України**. Зокрема, Н.І. Титовою визначено коло суспільних відносин, які потрібно врегулювати таким кодифікованим актом. Прийняття Основ аграрного законодавства України, на думку вченої, мало би дуже важливе значення як для підвищення ефективності правового регулювання суспільних відносин в аграрному секторі економіки, так і для полегшення правозастосовної діяльності в цій сфері. Незважаючи на те, що дана теоретична позиція не знайшла належної підтримки у наукових колах. Проте є й ті які її підтримують, в тому числі Багай Н.О.

- Також є пропозиції щодо прийняття кодифікаційного акта аграрного законодавства у формі **Закону**. Зокрема З.А. Павлович обґрунтовував ідею щодо необхідності кодифікації агропромислового законодавства (в тому числі й аграрного, як його складової частини) у формі Закону України «Про агропромисловий комплекс». Проект Закону України від 04.10.2018 № 9162 «Про основні засади державної аграрної політики та державної політики сільського розвитку» було внесено до ВРУ. Також наведені вагомі аргументи щодо необхідності розробки Закону «Про сільське господарство України», як базового кодифікаційного акта аграрного законодавства. А.М. Статівкою та В.Ю. Уркевичем розроблено проект такого закону, що є істотним кроком у роботі щодо кодифікації аграрного законодавства України.